

Nizozemí

Nizozemí, Holandsko – nekonečné zelené louky, za nimi hráze a pískové duny. Ta země zapůsobí nejen svou prostou mohutností rozlehlých rovin, ale také zvláštním dojmem prostoty. Jako by zde milý Pán Bůh zanechal všude jen hrubý tovar, který velmi pilný lid pak převede v oku lahodící dílo. S přírodou svádějí Holanďané už od pradávna tuhý boj, když moři ubírají z jeho říše kus po kuse z jeho dna a přetvoří je v úrodnou zem. Převážná většina holandské půdy leží touž pod úrovní hladiny Severního moře. A nebýt uměle postavených hrází, jezů a přehrad, rozlévalo by se moře až třeba ke vchodu do utrechtského dómu.

A proto se nedivte, když v této zemi uvidíte plout lodě ve výši svých očí. Poznáte, že větrné mlýny jsou zde většinou jenom pro okrasu a že vlastně stále přemílají jen vodu. A nepřestanete se obdivovat těm živým, někdy až nedohledným vonícím kobercům z narcisů, hyacint a tulipánů. Budou se vám líbit v zeleni posázené selské usedlosti, vesměs ještě s doškovými střechami a bíle orámovanými okny. Malé háje jsou jako pár k sobě se choulících stromů. Ovane vás vzduch vonící tak zvláště, že byste řekli, že je vytvořený z mlhy a slunce. I vás upoutají stromořadí štíhlých topolů, připomínající obrácené malířské štětce svázané mezi sebou modrostříbrnou stuhou nedalekých kanálů... Tím vším vás překvapí Holandsko. A ještě třeba svým 220 km dlouhým pobřežím, od něhož pak se rozlévá nekonečný oceán. Po něm sem plují lodě ze všech dílů světa a přivázejí vzácné i obyčejné zboží, lidi i cizokrajná zvířata. A Holandsko již celá staletí to všechno přijímá do svých přístavů jaksi samozřejmě.

Amsterdam

Když se k přes 700 let starému Amsterdamu blížíte třeba v letadle a když už jste úplně nad ním, opíše s vámi pilot ještě dva velké okruhy. Dozajista proto, abyste nikdy již nezapomněli na ten grandiózní amfiteátr města, které se pod vámi rozkládá. Připadá vám to jako dětská stavebnice ze starých štíhlých domů s fasádami živých barev, spoustou mostů, kanálů a zeleně.

Amsterdam je skutečně milé, pohledné a hlavně pohostinné město. Dostanete-li se tam někdy náhodou, pak neopomeňte ho projít pěšky, krok za krokem. A nic nevynechte, byla by to škoda.

Amsterdam patří k světoznámým městům s pravou velkoměstskou atmosférou. Jeho věhlas tvoří především kulisy malebných rejdářských domů, stovky bank, burza. Ale hlavně jeho grachty – kanály, které celým Amsterdamem protékají – a přes tisíc mostů a můstků s bíle natřeným zábradlím, které přes ně vedou...

Ve 13. století se právě na těch místech, co stojíte, usadilo několik rybářských rodin. Byla prý to tehdy krajina pustá a plná močálů. Ale brzy z malé osady vznikla velká vesnice a pak město, které před více jak 700 roky dostalo statut města přístavního. Když vestavěli rybáři do ústí řeky Amstlu hráz, která v jejich mateřtině se ještě dodnes jmenuje „damm“, získalo vzkvétající město i své jméno. A poněvadž rychle bohatlo, dostalo v r. 1848 do erbu od císaře Maxmiliána zlatou císařskou korunu, která se dodnes tyčí k nebi na „Westertoren“.

V 17. století Amsterdam vlídně přijímá bezpočet exulantů z různých zemí, kteří pro víru museli opustit svou vlast. Je mezi nimi i J. Á. Komenský a mnoho dalších velikánů ducha. Z této epochy rozkvětu, která se nazývá zlatým věkem, pochází i velkolepá výstavba města. Za Napoleonovy vlády, když Paříž byla hlavním městem Evropy, stává se Amsterdam městem druhým.

Amsterdam je celý postaven na pilotech a ta bažina se od dob, co na ní stojí město, nijak nezmenšila. Takže, kdybychom Amsterdam otočili, byl by vlastně celý ze dřeva a viděli bychom les skandinávských jedlí, které byly zaráženy do bahna tak hluboko, až se narazilo na pevnou zem. Když byl vytažen jeden z těch 13659 pilotů, na kterých stojí královský palác, aby se zjistilo, v jakém stavu je, a byl shledán, i přesto, že byl ve vodě od roku 1648, neporušený. Dnes je samozřejmě vystřídal beton.

Amsterdamské kanály se zdají příliš nebezpečné pro ty stovky, těsně na jejich nábřežích parkujících automobilů. A divíte se, že tam žádné z těch vozidel nespadne. Ale k vyprošťování aut z vod grachtů je v pohotovosti posádka dvou policejních vozů vybavená speciálními zdviháky. Někdy se prý denně takhle „topí“ i 20 vozů. Bývají to obvykle cizí vozy, které svým pádem důkladně zčeří hladinu některého z kanálů. A taxa za vylovení není rozhodně malá! Je to ale nádherné, putovat podél těch kanálů. Ale kdybyste je chtěli obejít všechny, museli byste vykonat cestu dlouhou přes 100 km. To víte, že je někdejší obyvatelé Amsterdamu nestavěli jen tak pro krásu svého města, ale proto, že po jejich vodě se snadněji někam dostávali, než po těch blátivých ulicích. Všude je tu spousta stromů, takže procházka je doslova balzámem na vaše nitro.

A když se touláte starou čtvrtí holandského hlavního města, podél fasád starobyklých domů s venkovními oboustrannými schodišti, kde dříve bydleli bohatí rejdaři, je vám divné, že svítí jen sem tam nějaké okno. Vysvětlení poskytnou tabulky u vchodů. V těchto domech, s umně modelovanými štíty střech a s kladkami v průčelí, kde schodiště jsou tak úzká, že se nábytek musel stěhovat na lanech, jsou teď kanceláře nespočetných obchodních firem. A že tedy ta osvětlená okna jsou vlastně okna bytů vrátných, či domovníků. Jen neradi opouštěte tento azyl klidu a dávno zašlých časů, abyste se mohli také podívat tam, co bydlí lidé dnešního Amsterdamu.

Překvapí vás třeba velké množství obchodů a obchůdků se starožitnostmi a nepochopíte, jak se jejich majitelé mohou vůbec živit. Možná, že se vám zachce se posadit do jedné z těch mnoha zahrádek, které jsou před cukrárnou nebo kavárnou. I „kšefty“ s výprodejním zbožím nebo zastrčené obchůdky opravářů bot nebo vonné krámky s kořením z dalekých zemí vás budou určitě zajímat. Když tohle všechno projdete, dostanete se skoro náhodou i do vilové části města. Za okny rozeznáte lidi u televizorů, nebo jak si čtou u stojací lampy noviny. Nebo dokonce když se podíváte rodinám doslova do kuchyně. Pak pochopíte, že se díváte do bytů. Odjakživa si Holanďané na vybavení svých bytů potrpěli. A že nezatahují záclony? Nebo že je snad nemají? Naopak. Skoro by se dalo říci, že občané Nizozemí mají až něco jako „záclonkový“ kult. Záclony však jsou po stranách oken, pečlivě nažehlené a umně nadýchané. Jsou ozdobou interiéru a málokdy jsou jiné barvy než bílé. Holanďané si hledí nejenom svých bytů, které považují za nedotknutelné zázemí své rodiny a hned tak někoho cizího do svých příbytků nezvou. Dávají si však záležet na rodinných oslavách i významných dnech svých příbuzných.

Při výpočtu zajímavostí ze země tulipánů by bylo nespravedlivé nezmínit se o trzích. To je holandská vášeň a zároveň krásná a užitečná záliba. Přál bych vám vidět třeba ten známý bleší trh poblíž Waterlooplein. Co je tam lidí různých ras a oblečení! A hlavně lapků a žebráků. Dostanete zde pochopitelně všechno, na co si jen vzpomenete. Od knoflíků, které prý nosil na své uniformě Napoleon v bitvě u Slavkova nebo pantoflíček hraběnky Du Barry až k opáncům z lýcí Robinsona Crusoe nebo epoletám císaře Františka Josefa. Ale hlavně je tu zážitek. S ničím nesrovnatelný a pro nás, středoevropany, prostě nezapomenutelný. Samozřejmě, že nezapomenete navštívit trh knížek naproti amsterdamské univerzitě ani trh květin na hausbótech. Ale rozhodně se musíte podívat do přístavu na rybí trh. A když snad netrefíte, rádi vám Amsterdamané poradí. Třeba vás i upozorní na to, že své pozdravy na dopisnicích můžete vhodit do červené schránky, kterou si s sebou vozí tramvaje, které jedou k hlavnímu nádraží.

A budete-li mít štěstí a i počasí vám bude příznivé, pak se budete moci dosyta nabažít krás

amsterdamských parků. Až zrak vám bude přecházet z té nádhery květinových záhonů, pečlivě udržovaných cest i mnoha cizokrajných stromů a rostlin. A všude se setkáte s tichými hladinami vod. Ať s jezírky, či opět s lehce zádumčivými grachty. Poznáte brzy, že voda je údělem této země se všemi svými těžkostmi a starostmi, ale se vši svou poezií a malebností.

Mezi zájmy Holanďanů patří sborový zpěv. Snad v každé větší obci je chór. Prostě sborové zpívání je tu tradicí, která se nosí až dodnes v tom nejlepším slova smyslu. Nejlepší akustika ze všech koncertních sálů je v amsterdamské světoznámé koncertní síni Concertbow. A je ctí každého hudebníka, či pěveckého tělesa zdě účinkovat. Na náměstí před královským palácem se mísí zvuky orchestrionů s melodií zvonkohry z nedaleké věže. To už je samý střed města s obrovským památníkem padlých z druhé světové války. Na tomto náměstí pulsuje život holandské metropole nejsilněji. Je to život města starého přes 700 let.

Muzea

Už jen kdybyste se zaměřili třeba na muzea, nevěděli byste, kam dřív. Co takhle zajít do muzea diamantů nebo do tropického muzea, nebo snad tam, kde se představují nejstarší památky této země? A co galérie? Ty jsou všechny krásné a všude se setkáte se světoznámými jmény. Neboť, jak známo, Holandsko je především domovem velkých malířů, jakými byli Franz Hals, Rembrandt, Van de Velde nebo Jan Steen. A Van Gogha tu zastupuje ta nejkrásnější vize jasných barev a fantazie.

Nejvíce lidí chodí do:

- Národního muzea (Rijksmuseum) – největší muzeum má expozici o nejslavnějších dobách Nizozemí, ukazuje životní styl bohatých měšťanů a je zde k vidění i Rembrandtova *Noční hlídka*. Adresa: **Museumstraat 1**, <https://www.rijksmuseum.nl>
- Muzea Van Gogha (Van Gogh Museum)
- Dům Anny Frankové (často jsou tam fronty) – místo, kde se dvě rodiny skrývaly před nacistickým pronásledováním
- Stedelijk museum – muzeum současného umění

Seznam dalších muzeí:

- Muzeum Bible (Bijbels Museum) Adresa: **Herengracht 366** www.bijbelsmuseum.nl
- Muzeum tropů (Tropenmuseum) – antropologická expozice zaměřená na oblast tropů. Adresa: **Linnaeusstraat 2** <https://tropenmuseum.nl/>
- Muzeum diamantů Adresa: **Paulus Potterstraat 8**, <http://www.diamantmuseumamsterdam.nl/>
- Van Goghovo muzeum (Van Gogh museum) Adresa: **Museumplein 6**, <https://www.vangoghmuseum.nl/>
- Rembrandtův dům (Rembrandthuis) Adresa: **Jodenbreestraat 4**, <http://www.rembrandthuis.nl/en/>
- Námořní muzeum – The National Maritime Museum – Het Scheepvaartmuseum Adresa: **Kattenburgerplein 1**, <https://www.hetscheepvaartmuseum.nl>

Pokud jste fanoušci muzeí, kupte si muzejní kartu, která pro cizince platí na 1 měsíc (pro Holanďany 1 rok) a máte s ní vstup do skoro všech muzeí.

Další možností je karta pro Amsterdam (I amsterdam) na 1, 2 nebo 3 dny. V ceně je vstup do většiny muzeí a navíc i doprava po městě (kromě vlaku, který jezdí z letiště a na letiště). Více o kartě [ZDE](#)

Madurodam

<http://www.madurodam.nl/en/>

Uprostřed zeleně, mezi královským městem Haagem a přímořskými lázněmi Scheweningen, leží miniaturní městečko Madurodam. Když projdete branou a před vámi se objeví pětadvacetkrát zmenšené domečky (vše je v měřítku 1:25), připadáte si jako Gulliver. U nohou vám leží věrný obraz stavitelského vývoje holandského města od počátku 11. století až k našim dnům. Každá stavitelská novota, která se v Nizozemí objeví, dostane tu svou miniaturu. Pak se nedivte, že Madurodamu říkají „Holandsko v oříšku“.

Jsou tu ulice, náměstí, grachty, nádraží, domy, krámy, mlýny, továrny, přístavy, letiště i vesnice. Ba i televizní vysílací věž. Je to vlastně zmenšená scéna skutečnosti oživená elektrickým proudem. Vlaky ujíždějí krajinou a auta na dálnicích zastavují u benzínových pump, aby se zase v přesném intervalu pohybovala dál. Míjejí nadjezdy i podjezdy nejmodernějších architektur. Mezi nimi po stranách silnice vyjíždějí do přírody celé rodiny na kolech. Po nedalekém kanálu se dostanete pohledem za nákladní lodí až do bezprostřední blízkosti samého města.

Nezbyl by vám ovšem čas navštívit starou část města. A to byste o mnoho přišli. Víte, jak je zvláštní pocit slyšet asi ve výši svých kolen hrát orchestr z koncertní síně nebo slyšet údery hodin z blízké radnice, kde právě zasedají otcové města? Nebo pozorovat do nejmenších podrobností provedené náměstí před rytířským sálem v Den Haagu, kam právě přijíždí holandská královna k slavnostnímu zasedání? Zlatý kočár je tažen černým čtyřspřežím se zlatými postroji. Lokajové v červených fracích a černých čepicích jej doprovázejí. Královská kapela hraje ryčný pochod, zatímco odtud, kde stojí garda, se ozývají povely k počtě královny. Docela určitě strávíte hezkou chvíli nad přístavem. Zaujme vás tu každá maličkost. Především ty lodě. Nákladní, osobní, cisternové. Plachetní i ty menší. Miniaturní přístav Madurodam je tu spojen širokým kanálem s mořem, na kterém plují mořští velikáni s hrdými jmény na svých prídích. Tak třeba parník „Rotterdam“ se tu představuje v poměru 1 :25 jako 9,14 m dlouhý a od hladiny 2,10 m vysoký parádník. Všude pracují jeřáby, zvedáče a vůbec nejmodernější přístavní technika. Takže vám tato maketa dokonale přiblíží dění nejen na souši, ale i v docích. A navíc se tu můžete seznámit s výrobními pochody jedné rafinérie nebo přečerpávací stanice. Se stejným zájmem budete sledovat postup prací, jak se vysušuje moře a tvoří se pak z něho „poldry“ nebo jak se navádí na amsterdamské letiště letadla, přičemž se budete moci seznámit se všemi složitostmi letištní plochy. To všechno vám poskytuje tohle miniaturní městečko, kterému bylo již 30 let. V r. 1952 je otevřela holandská princezna Beatrix, nynější královna. A stala se jeho prvním starostou. Za jeho radní se volí rok co rok 30 děvčátek a chlapců s dobrým prospěchem z haagských škol. A ti pak se spolu s ředitelem Madurodamu starají o čistotu a pořádek městečka. Finanční základ této určité ve světě jedinečné miniaturní polohy položili rodiče George Madura r. 1950, aby uctili památku svého syna, studenta leydenské univerzity a v roce 1940 i poručíka královských husarů, který chtěl po okupaci Holandska Němci prchnout do Anglie, aby odtud mohl bojovat proti fašistům. Byl však dopaden a uvězněn v koncentračním táboře Dachau, kde r. 1945 zahynul. Jeho pamětní deska je umístěna hned vedle vchodu, když vejдете. A je na ní nápis, který připomíná všem, kteří sem přišli, že v jeho osobě uctívají Holanďané své oběti druhé světové války.

Při instalaci elektrického vedení se spotřebovalo skoro 4000 m nízkonapěťového kabelu a 3,5 km kabelu vysokonapěťového. A bylo při tom užito na 180 tisíc šroubů a šroubků různých velikostí. Když se městečko rozsvítí, je pohled na něj doslova pohádkový, září skoro 26 000 žároveček... ¹⁾

Letecká doprava

Z letiště Schiphol (www.schiphol.com) / [mapa](#) v Amsterdamu se dostanete do centra města:

- taxík (nejdražší) – stanoviště klasicky před příletovou halou. Cesta z letiště Schiphol do centra trvá zhruba 15 minut.
- vlakem (levnější), kterým se lze dostat z letiště Schiphol na hlavní železniční stanici Amsterdamu za 15 minut
- autobus (nejlevnější) – odjíždí z nástupiště A7 v příletové hale. Do centra (Busstation Elandsgracht) jede bus číslo 197.

Vyhledávání spojení MHD: <http://maps.gvb.nl/en>

¹⁾

Gustav Bürgermeister. Dvakrát z Holandska. *Cyrlometodějský kalendář*, 1985.

From:

<https://cesty.in/> - **Cestovatelské stránky**

Permanent link:

<https://cesty.in/nizozemi?rev=1471601858>

Last update: **2020/10/09 23:11**

